

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Янковий О.Г.
“_____” _____ 2016 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
за напрямом підготовки економіка підприємства

за темою:

Управління економічною безпекою підприємства

Виконавець

Студент 44 групи, факультету економіки
та управління виробництвом

Савчак Микола Миколайович

Науковий керівник

к.е.н., старший викладач

Куклінова Тетяна Вікторівна

Одеса 2016

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Поняття та складові економічної безпеки підприємства..	6
1.2. Загрози економічній безпеці підприємства: поняття та класифікація.....	14
1.3. Методичні підходи до визначення та діагностики рівня економічної безпеки підприємства.....	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»	30
2.1. Загальна характеристика підприємства та господарської діяльності ПАТ «Одескабель».....	30
2.2. Аналіз показників господарської діяльності та фінансового стану ПАТ «Одескабель» як складових економічної безпеки.....	36
2.3. Діагностика показників та рівня економічної безпеки ПАТ «Одескабель».....	43
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»	56
3.1. Заходи щодо удосконалення механізму забезпечення економічної безпеки ПАТ «Одескабель».....	56
3.2. Впровадження додаткових метало детекторів.....	63
3.3. Рекламна компанія як захід стимулювання збутової діяльності.....	65
ВИСНОВКИ	74
Список використаних джерел	80

ВСТУП

Перехід української економіки на ринкові засади вимагає від підприємців та керівників підприємств швидкого реагування на мінливі зміни в економічній ситуації, точного планування діяльності, розробки стратегічних та тактичних дій. Підвищення ступеня конкуренції та дії ринкових суперників, які не завжди є сумлінними, потребують й заходів з підвищення рівня економічної безпеки на підприємстві. Успіх українських підприємств, що працюють в нестабільному економічному і політичному середовищі, багато в чому має залежність від вдосконалення системи забезпечення економічної безпеки задля забезпечення стабільності функціонування та досягнення головних цілей діяльності. Саме від ефективного вирішення проблем забезпечення економічної безпеки підприємства залежить те, наскільки ефективно воно буде уникати можливих загроз, а також його спроможність ліквідувати шкідливі наслідки негативних складових зовнішнього й внутрішнього середовища. Вищевикладене обумовило актуальність та вибір теми бакалаврської роботи.

Значний вклад у дослідження питання економічної безпеки підприємства внесли відомі вчені-економісти: Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко, В. Тамбовцев, Р. Дацків, І.Л. Плетникова, В. Шликов, А.В. Кірієнко. Сучасна монографічна та періодична наукова література містить глибокі дослідження сутності та складових економічної безпеки підприємства, розкриває сутність та класифікацію чинників, що впливають на стан економічної безпеки підприємств різних галузей діяльності. Проте питання щодо розробки практичних заходів із підвищення рівня економічної безпеки залишаються актуальними для багатьох підприємств України. ПАТ «Одескабель» не є виключенням у даному випадку.

Метою роботи є дослідження теоретичних основ та процесу забезпечення належного рівня економічної безпеки підприємства,

ідентифікація факторів, які на неї впливають, а також вироблення заходів щодо підвищення рівня економічної безпеки підприємства.

Об'єктом виступає система економічної безпеки підприємства.

Предметом є теоретичні основи та організаційно економічні рішення щодо удосконалення системи економічної безпеки ПАТ «Одескабель» в сучасних економічних умовах України.

Відповідно до поставленої мети в роботі поставлені такі *завдання*:

- визначити сутність економічної безпеки підприємства та її головні складові;
- дослідити загрози економічній безпеці підприємства;
- визначити методи оцінки рівня економічної безпеки підприємства;
- дослідити особливості організації системи економічної безпеки ПАТ «Одескабель»;
- провести аналіз показників господарської діяльності та фінансового стану ПАТ «Одескабель» як складових економічної безпеки;
- розробити заходи щодо підвищення економічної безпеки ПАТ «Одескабель».

Методи дослідження. У процесі дослідження використано діалектичний та історичний методи – при дослідженні теоретичних основ і категоріального апарату економічної безпеки підприємства, порівняння і узагальнення – для аналізу фінансових показників та показників господарської діяльності, методи економічного та економіко-статистичного аналізу, визначено інтегральний показник економічної безпеки ПАТ «Одескабель».

Інформаційною базою роботи стали законодавчі та нормативно-правові документи України, офіційно опублікована статистична інформація, матеріали монографічної та періодичної літератури, звітна інформація ПАТ «Одескабель», власні аналітичні розрахунки.

ВИСНОВКИ

Одержані результати дали змогу вирішити поставлене в роботі завдання – дослідження теоретичного підґрунтя, методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення рівня економічної безпеки ПАТ «Одескабель». Основні висновки та рекомендації полягають у наступному:

1. Після узагальнення визначень, можна зробити висновок, що економічна безпека підприємства – це комплексна характеристика, під якою розуміють рівень захищеності всіх видів потенціалу підприємства від внутрішніх та зовнішніх загроз, який має забезпечити стабільне функціонування та ефективний розвиток підприємства і потребує управління з боку керівництва задля гарантії найбільш продуктивного використання ресурсів для підвищення ефективності функціонування підприємства і забезпечення його стабільного розвитку. Метою забезпечення економічної безпеки підприємства є комплексна дія на потенційні і реальні загрози, що дозволяє йому успішно функціонувати в нестабільних умовах зовнішнього і внутрішнього середовища. За допомогою механізму управління економічною безпекою підприємства здійснюється комплекс заходів в інтересах захисту господарської діяльності від внутрішніх і зовнішніх економічних ризиків.
2. Загрозами економічній безпеці промислового підприємства слід вважати наявні чи потенційні дії, що ускладнюють або унеможливають реалізацію економічних інтересів підприємства і створюють небезпеку для господарської діяльності та життєзабезпечення колективу підприємства. Більшість авторів поділяє самі загрози на внутрішні і зовнішні; політичні, кримінальні, конкурентні, контрагентні; явні та приховані; об'єктивні (що зумовлені стихійними природними явищами) та суб'єктивні (зумовлені діяльністю людини); прогнозовані та не прогнозовані. зовнішні загрози не залежать від діяльності підприємства, а відносяться до факторів ризику довкілля, в якому працює підприємства. До зовнішніх загроз економічній

безпеці належать: зміни політичної ситуації; макроекономічні потрясіння; зміна законодавства; нерозвиненість інфраструктури ринку; протиправні дії кримінальних структур; використання недобросовісної конкуренції; промислово-економічне шпигунство; зараження комп'ютерних програм різними вірусами та ін. Внутрішні загрози проявляються в процесі незадовільної роботи підрозділів підприємства, зокрема і служби безпеки підприємства, використання застарілої техніки у виробництві тощо. недостатній рівень дисципліни, до них відносяться: протиправні дії працівників; порушення режиму збереження конфіденційної інформації; вибір ненадійних партнерів; відтік кваліфікованих кадрів; недостатня патентна захищеність; істотні упущення як у тактичному, так і в стратегічному плануванні.

3. Економічна безпека підприємства є складним, комплексним поняттям, тому визначення її рівня вимагає застосування такого методичного інструментарію, яке дасть змогу зробити оцінку її функціональних складових. Проаналізувавши можливості застосування даних методик у нашому випадку, ми вирішили зупинитись на тримірній діагностиці рівня економічної безпеки підприємства, запропонованій відомим економістом та науковцем С.Б. Довбнею. З нашої точки зору, серед найбільш вагомих переваг даної методики можна відзначити її комплексність, яка забезпечується розподілом складових економічної безпеки на 3 елементи: поточну, тактичну та стратегічну безпеку.

4. ПАТ «Одескабель» - це сучасне промислове підприємство, яке виробляє кабелі для зв'язку, волоконно-оптичні кабелі, LAN-кабелі, радіочастотні, нагрівальні та силові кабелі, проводи, шнури та мідну катанку. Рівень організації виробництва і управління ПАТ «Одескабель» повністю відповідає світовим стандартам, а отже продукція здатна конкурувати на національному та міжнародному ринку. Найбільшу частину продукції заводу займають волокно оптичні кабелі і кабель для структурованих кабельних мереж. Це обумовлено попитом на дані види товарів через їх необхідність у

сфері Інтернету. Об'єм реалізації даних позицій товарів має тенденцію до збільшення кожного року, що обумовлюється потребою в товарі.

5. В цілому підприємство діє прибутково, про що свідчать дані показників виручки від реалізації продукції, валового доходу та чистого прибутку. Зокрема в 2015 році відбулося збільшення виручки на 325096 тис. грн. або 56,89% в порівнянні з 2013 роком, що склало 896567 тис. грн. Чистий прибуток підприємства є досить суттєвим, однак, як позитивне слід відмітити його зростання в 2015 році на 190,27% від рівня 2013 року. Така тенденція позначилася і на рентабельності господарської діяльності – її значення з 2013 роком підвищилося на 1,26 відсоткових пунктів і досягло 2,72%. Має тенденцію до збільшення і показник середньорічної вартості основних засобів та оборотних активів - в 2015 році відбулося збільшення на 51,08%. Слід відзначити, що фондоозброєність в 2015 році, хоч і не суттєво, зменшився, порівняно з 2013 роком на 3,8%. Виручка в 2015 р. збільшилась на 325096 тис. грн., що на 56,89% більше від показника 2013 р. Чистий дохід в 2015р. – 952921 тис. грн., що на 369714 тис. грн.. більше від показника 2013 р., що майже на 63,39% більше. Можна також відмітити зростання собівартості реалізованої продукції в 2015 р. у порівнянні з 2013 р. на 47,13%. В 2015 р. суттєво збільшились витрати на збут – майже на 48,45%.

6. Що стосується окремих складових економічної безпеки, слід відмітити, що коефіцієнт абсолютної ліквідності в 2015 зменшився на 0,167 пункти. Це зумовлено швидкими темпами зростання поточних зобов'язань в порівнянні з грошовими коштами. Зазначимо, що коефіцієнт абсолютної ліквідності менше, ніж визначений норматив 0,2. Коефіцієнт покриття перевищує 1 і склав в 2015 році – 1,2034. Звідси, можна сказати, що мобілізувавши всі оборотні засоби підприємство може повністю покрити свої поточні зобов'язання. Але загальний коефіцієнт платоспроможності не відображає мобільність капіталу. Дані розрахунків свідчать, що фінансове становище підприємства в 2015 р. погіршилося, оскільки коефіцієнт автономії зменшився в порівнянні з 2013 р. на 0,151 пункти. Також значення

коефіцієнта менше за норматив. Це означає, що підприємство власними засобами покриває тільки близько 37,33% майна. Розрахунки показують, що коефіцієнт маневреності власного капіталу зменшився в 2015 р. на 0,103 пункти, а його розмір менший за теоретичний рівень на 0,732. Щодо показника концентрації залученого капіталу, то його значення в 2015 р. збільшилось на 0,151 пунктів. В 2015 р. підприємство збільшило вартість залученого капіталу, для збільшення виробництва. Динаміка коефіцієнта фінансової стабільності свідчить про значне погіршення фінансового стану підприємства, так як в 2013 р. значення показника перевищувало норматив на 0,101 пункти, то в 2011 – дорівнює 0,596, тобто зменшилося на 0,506 пунктів. Коефіцієнт оборотності оборотних засобів у 2015 році склав 2,322 пункти, що, в порівнянні з 2013 роком на 0,2 пункти менше. Це свідчить про зменшення швидкості обороту оборотних засобів ПАТ «Одескабель» .

7. Фінансове становище підприємства може погіршитися у разі неефективного розміщення коштів, їх іммобілізації, простроченої заборгованості до бюджету, постачальниками, банком, недостатньо стійкою потенційної фінансової базою, що з несприятливими тенденціями у виробництві. Тому необхідно зможе ефективно управляти фінансами, що забезпечить прозорість поточного майбутнього фінансового становища. Зараз проведення аналізу, підприємства є ліквідним, оскільки співвідношення груп активів і пасивів відповідають умовам ліквідності. Дохід від реалізації продукції в 2015 році зріс на 325096 тис. грн. в порівнянні з 2013 роком. Собівартість реалізованої продукції зросла на 47,13% і в 2015 році становила 709457 тис. грн. проти 482196 тис. грн. в 2013 році. Валовий прибуток в 2015 році склав 243464 тис. грн., що на 141,03% більше від суми 2013 року. Суттєво зріс чистий прибуток та прибуток від операційної діяльності, в 2015 році вони становили 24748 тис. грн. і 168943 тис. грн. відповідно. Взагалі діяльність підприємства є прибутковою і значення більшості показників покращились, хоча є і недоліки, які потрібно усунути задля ефективного господарювання.

8. Аналіз сучасного стану та динаміки зміни економічної безпеки ПАТ «Одескабель» у розрізі головних її складових, тобто стан поточної та тактичної безпеки підприємства, на базі яких ми визначили загальний стан економічної безпеки, дозволив дійти висновку, що рівень поточної економічної безпеки ПАТ «Одескабель» характеризується нестабільністю. Взагалі з 2013 року відбулось помітне зменшення даного показника. Серед ймовірних причин можна назвати нестабільність сучасних економічних умов діяльності підприємства та нераціональну фінансову політику. Слід відмітити, що рівень тактичної безпеки на підприємстві неупинно зростає. ПАТ «Одескабель» має ряд позитивних чинників, які вказують вплив безпосередньо на тактичну безпеку. До них можна віднести високий рівень інтелектуального потенціалу, щорічна позитивна динаміка щодо частки інженерно-технічних працівників, а також загальне підвищення рівня освіти працівників підприємства. Рівень економічної безпеки ПАТ «Одескабель» у 2015 році був вельми невисоким, більш того – впродовж останніх трьох років він демонструє тенденцію до зменшення. Якщо взяти за норматив значення показника економічної безпеки, що дорівнює 1, то можна сказати, що у 2015 році підприємство перебувало у стані близькому до абсолютної небезпеки. Це свідчить, що існують серйозні загрози господарській діяльності підприємства.

9. Побудована економіко-математична модель продемонструвала нам перспективи зміни стану економічної безпеки підприємства. В якості основного чинника, що визначає рівень безпеки ПАТ «Одескабель» ми вирішили взяти показник коефіцієнту фінансового ризику.

10. Заходи для забезпечення економічної безпеки ПАТ «Одескабель» можна розглядати як для внутрішнього середовища, так і для зовнішнього. Для внутрішнього середовища слід сприяти підвищенню рівня мотивації органів служби безпеки підприємства щодо здійснення заходів зі зміцнення економічної безпеки ПАТ «Одескабель», посилити програмно–нормативне забезпечення економічної безпеки ПАТ «Одескабель». Для напрямку роботи

із зовнішнім середовищем необхідно активізувати управлінські функції органів служби безпеки у напрямі формування безпечного виробничого середовища для ПАТ «Одескабель», посилити рівень фінансової безпеки підприємства.

11. В роботі запропоновано комплекс заходів для підвищення рівня економічної безпеки і методи його реалізації. Формування та подальше підвищення економічної безпеки ПАТ «Одескабель», на нашу думку, передбачає розроблення певної системи заходів, які мають забезпечити його економічну стабільність. В якості заходу із підвищення рівня економічної безпеки нами пропонується оснащення підприємства радіочастотними датчиками. Захід є економічно доцільним – звільнення надлишкової кількості робітників сектору охорони дозволить висвободити необхідні для його реалізації кошти. Через 9 місяців підприємство буде отримувати додатково прибуток у розмірі 262579,2 в рік. А в першому році додатковий прибуток складе 82679,2 грн.

12. Провівши SWOT-аналіз ПАТ «Одескабель» можна зробити висновок про те, що найбільш вагомою для підприємства є загроза, що була нами визначена у другому розділі роботи – недостатнє значення коефіцієнту оборотності оборотних активів. Для підвищення оборотності коштів та мінімізації зовнішніх загроз з боку конкурентів ми рекомендуємо ПАТ «Одескабель» провести маркетингові заходи, перш за все - рекламну кампанію, основною метою якої є формування плану заходів щодо просування продукції ПАТ «Одескабель». З 2016 року після проведення рекламної компанії ми очікуємо отримати прибуток на рівні 75000 грн.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про основи національної безпеки» [Електронний ресурс]. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/96415>.
2. Закон України «Про боротьбу з корупцією» [Електронний ресурс]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/356/95вр>.
3. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [Електронний ресурс]. – <http://zakon.rada.gov.ua/go/236/96вр>
4. Андрощук Г. А. Экономическая безопасность предприятия: защита коммерческой тайны / Г. А. Андрощук, П. П. Крайнев. - К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. - 398 с.
5. Антонян О.А. Підходи до оцінювання рівня економічної безпеки підприємств: порівняльний аналіз // Восточно-Европейский журнал передовых технологий - № 6/3 (66) – 2013. [Електронний ресурс] – Режим доступу:[http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vejpte_2013_6\(3\)_8.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vejpte_2013_6(3)_8.pdf).
6. Артеменко Л.П. Комплексне оцінювання економічної безпеки підприємства: Автореферат - КПП, Київ, 2008. – 25 с.
7. Белокуров В.В. Структура функциональных составляющих экономической безопасности предприятия [Електронний ресурс] – Режим доступу: Режим доступу: [http // www.safetyfactor. ru](http://www.safetyfactor.ru)
8. Бендигов М. Экономическая безопасность промышленного предприятия (организационно-методический аспект) //Консультант директора. – 2006. –№2. – С.31-39.
9. Варганян В.М., Скачков А.Н., Ревенко Д.С. Обзор и анализ моделей и методов оценивания уровня экономической безопасности предприятия Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии - № 54. - 2012. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.khai.edu/csp/nauchportal/Arhiv/OIKIT/2012/OIKIT54/p163-167.pdf>

10. Вплив державної політики на економічну безпеку підприємства/ Сушко Г.В. // Вісник НТУ«ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – №7(981). – С. 133–137.
11. Впровадження ISO 27001: презентація представникам бізнесу переваг та економічного обґрунтування інвестицій у інформаційну безпеку. [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://auditagency.com.ua/?r=blog&p=rosi>.
12. Гладченко Т.Н. Индикаторы экономической безопасности предпринимательской деятельности // Донецк: ДОНГАУ. «Менеджер» - 2000. - №12. – С.111-113.
13. Горошкова Л.А. Аналіз детермінант економічної безпеки галузей національного господарства / Л.А. Горошкова // Економічний вісник університету. Економічний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. – 2012. – Вип. 19. – С. 113-129.
14. Гривківська О.В. Забезпечення фінансової безпеки сільського господарства: [Монографія]. / О.В. Гривківська – Тернопіль: Астон, 2012. – 340 с.
15. Грунин О.А. Экономическая безопасность организации : [учеб. пособ.] / О.А. Грунин, С.О. Грунин. - СПб.; М.; Х.; Минск : Питер, 2002. - 160 с.
16. Даніч В.М., Понятійний апарат теоретико-множинних моделей економічної безпеки/ В. М. Даніч// Економіка Менеджмент Підприємництво, № 24 (II)/ 2012. – С.56-59.
17. Дацків Р.М. Економічна безпека у глобальному вимірі / Р. М. Дацків // Актуальні проблеми економіки. - 2004. - № 7 (37). - С. 143-153.
18. Дикань В.Л. Економічна безпека підприємства [Текст]: навч. посібник. / В.Л. Дикань І.В. Воловельська, О.В. Маковоз. - Харків: УкрДАЗТ, 2011. – 266 с.
19. Довбня С.Б. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства. // Фінанси України. - К, 2008 - №4 - с.88-97.
20. Донець Л.І., Ващенко Н.В. Економічна безпека підприємства: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008, - 248 с.

21. Економічна безпека підприємств ритейлу: оцінювання та механізм забезпечення : монографія / Б. М. Мізюк, В. І. Ящук, Л. В. Ноздріна. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2012. – 246 с.
22. Економічна безпека: навчальний посібник / В.І. Франчук, Л.В. Герасименко, В.О Гончарова, З.Б. Живко та ін.; за ред. В.І. Франчука. – Львів: ЛьВДУВС, 2011. – 348 с.
23. Экономическая безопасность [Текст]: учебник [под ред. Е.А. Олейникова] – М.: издательство «Экзамен», 2004 – 768с.
24. Економічна енциклопедія: У трьох томах / Ред.кол. С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін. - Т.1 – Київ, Видавничий центр "Академія", 2000. – 864 с.
25. Економіка підприємства [Текст]: підручник / за заг.ред. д-р еко. наук, проф. С.Ф. Покропивного.- К.: КНЕУ, 2003. – 608с.
26. Живко З.Б. Принципи та критерії оцінки в процесі управління безпекою підприємства. // Економічні проблеми модернізації та інноваційний розвиток регіонів: збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції / ГО «Центр економічних досліджень та розвитку». – О.: ЦЕДР, 2013. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://cesd.org.ua/files/2013/2-15-16.03.2013-2.pdf>
27. Журавель М.Ю., Полозова Т.В., Стороженко О.В. Проблеми визначення сутності економічної безпеки підприємства. // Всеукраїнський науково-виробничий журнал. - № 6'2013. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/inek_2013_6_82.pdf
28. Іващенко Г.А. Ідентифікація дефініції «економічна безпека підприємства» / Г.А. Іващенко, О. Ф. Ярошенко // Науковий журнал «Бізнес Інформ». №9, Харків, 2011. – С. 129 – 131.
29. Івченко О. Промислове (економічне) шпигунство: конкурентна розвідка й контррозвідка. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=707>.

30. Ілляшенко С.М. Економічний ризик [Текст]: навч. посібник / С.М.Ілляшенко.– 2ге вид., доп. і перероб.– К.: Центр навчальної літератури, 2004.– 220с
31. Кавун С.В. Економічна та інформаційна безпека підприємств у системі консолідованої інформації : навчальний посібник / С.В. Кавун, А.А. Пилипенко, Д.О. Ріпка. – Х. : Вид. ХНЕУ, - 2013. – 364 с.
32. Каламбет С.В., Воропай В.А. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємств залізничної галузі // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції - 2013 - №2. [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvfbi_2013_2_20.pdf
33. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект [Текст] : навч. посіб. / М.І.Камлик. – К.: Атіка, 2005. – 432 с.
34. Капустин Н. Экономическая безопасность отрасли и фирмы // Бизнес-информ. – 2005. – № 11–12. – С.13-23.
35. Карпунь І.Н. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посібник. / І.Н. Карпунь. – Львів: "Магнолія-2006", 2009. – 418 с.
36. Качала Т.М. Сутність економічної безпеки як основи сталого розвитку економічної системи / Т.М. Качала // Сучасні перспективи розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарювання: Монографія / за ред. проф. Мігус І.П. – Черкаси: ТОВ «Макалут». – Черкаси, 2012. – С. 27- 39.
37. Каламбет С.В., Воропай В.А. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємств залізничної галузі // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції - 2013 - №2. [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvfbi_2013_2_20.pdf
38. Клімчик В.В. Зовнішньоторговельна безпека України як складова економічної безпеки держави. - Наукові записки. Серія «Економіка» : збірник

наукових праць. - Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія». 2012. – Випуск 19. - С. 343-347.

39. Клопов І.О. Управління економічною безпекою промислового підприємства. [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Natural/Vznu/eco/2011_1/043-52.pdf

40. Козаченко Г.В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : [монографія] / Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. - К. : Лібра, 2010. - 289 с.

41. Користін, О.Є. Економічна безпека: навч. посібник / Користін О.Є., Барановський О.І, Герасименко Л.В. та ін. // За ред. О.М. Джужі. – К.: Алерта; КНТ: Центр учбової літератури, 2010. – 368 с.

42. Криленко В.І. Економічна безпека регіону як складова забезпечення національної економічної // Ефективна економіка. – 2013. – № 2. [Електроний ресурс] – Режим доступу: www.economy.nauka.com.ua/.

43. Куліков П.М. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства: навчальний посібник / П. М. Куліков, Г. А. Іващенко. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2009. – 152 с.

44. Логістичні аспекти фінансово-економічної безпеки підприємств з ремонту й експлуатації автошляхів: [монографія] / В.П. Мартинюк, О.І. Вівчар. – Тернопіль : Вектор, 2013. – 247 с.

45. Лойко В.В. Діагностика стану економічної безпеки об'єктів національної економіки / Економічна безпека національної економіки: інвестиційно-інноваційний аспект: монографія / [Грищенко І.М., Денисенко М.П., Гречан А.П., Лойко В.В. та ін.]; за заг. ред. чл.-кор. НАПН України, д.е.н., проф. І.М. Грищенка, д.е.н., проф. Денисенка М.П., д.е.н. проф. Гречан А.П., к.е.н., доц. Лойко В.В. – Донецьк: РВВ. ДВНЗ «ДонНТУ», 2012. – С. 118-134

46. Лойко В.В. Загрози економічній безпеці промислового підприємства: сутність та класифікація // Ефективна економіка - № 10, 2015. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4372>

47. Лойко, В.В. Методичні аспекти діагностики рівня економічної безпеки

/ В.В. Лойко // Ефективна економіка. – 2013. – № 2 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.economy.nauka.com.ua/

48. Лойко, Д.М. Функціональні складові економічної безпеки інноваційно-активного промислового підприємства /Д.М. Лойко // Теоретико-методологічні основи інвестиційно-інноваційної безпеки національної економіки України: Монографія / за ред. чл.-кор. НАПН України. д.е.н., проф. І.М. Грищенко, д.е.н., проф. В.М. Узунова, д.е.н., проф. М.П. Денисенка, 2013. К.: ПП Чебаненко Ю.А.– С. 298-315.

49. Манцуров І.Г. Побудова ієрархічної структури складових економічної безпеки підприємств / І.Г. Манцуров, О.В. Нусинова // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=680>

50. Маслак О.І., Гришко Н.Є.. Управління економічною безпекою підприємства на принципах забезпечення її раціонального рівня Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. - №1. [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi_2013_1_198_208.pdf

51. Мельник О.О. Система загроз економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / О. О. Мельник // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». – 2011. – № 25. – С. 97–103. – Режим доступу: <http://www.nbuu.gov.ua/portal/Natural/vcpi/index.html>.

52. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України, №1277 від 29.10.2013 / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2013. – 59 с.

53. Мойсеєнко І.П. Методичні основи оцінювання економічної безпеки суб'єктів господарювання [Текст] / І.П. Мойсеєнко, Н. В. Магас, Ю. А. Поповіченко // Наукові праці МАУП. – 2012. – Випуск 3(30). – С. 87-91.

54. Москвин В.А. Управление рисками при реализации инвестиционных проектов / Москвин .В. А. – М.: Финансы и статистика, - 2004.

55. Нагорна І.І. Організаційно-економічний механізм у забезпеченні стійкої економічної безпеки промислових підприємств [Текст]: автореф. дис.

- На здобуття наук, ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 - Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / І.І. Нагорна. – Одеса 2008. – 22 с.
56. Ніколаюк, С.І. Безпека суб'єктів підприємницької діяльності [Текст] : курс лекцій / С.І. Ніколаюк, Д. Й. Никифорчук. – К. : КНТ, 2005. – 320с.
57. Овчаренко Е.И. Система економічної безпеки підприємства /Е.И. Овчаренко// Економіка Менеджмент Підприємництво – 2012 - № 24 (II)–С. 133.
58. Основи створення комплексної системи економічної безпеки підприємства: теоретичний аспект. [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuuv.gov.ua>
59. Особливості ідентифікації методів оцінки ринкової вартості при діагностиці економічної безпеки підприємства / В.П. Мартинюк, О.І. Вівчар // Наука молода. - 2012. - № 18. - С. 118-122.
60. Отенко, І.П. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник [Текст] / І.П. Отенко, Г.А. Іващенко, Д.К. Воронков. – Х.: Вид. ХНЕУ. – 2012 – 256с.
61. Отенко І.П., Яртим І.А. Оцінювання економічної безпеки в процесах розвитку підприємства. // БІЗНЕСІНФОРМ № 11 '2013. [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://www.business-inform.net/pdf/2013/11_0/255_261.pdf
62. Оцінка стану національної економіки на основі інтегрального показника економічної безпеки держави / В.П. Мартинюк // Економіка, менеджмент, підприємництво. – 2013. № – 25 (I). – С. 179-188.
63. Оцінка стану фіскальної безпеки України / В.П. Мартинюк, О.В. Баранецька // Світ фінансів. – 2013. – №1. – С. 59-67.
64. Петренко С. Оценка затрат компании на Информационную безопасность. [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://citforum.ru/security/articles/ocenka_zatrat
65. Петряева З.Ф., Петряев О.О. Економічна безпека підприємства як важлива складова сучасного бізнесу // Бізнес Інформ. – 2013. – №3. – С. 259–262.
66. Пірятінська, І.В. Систематизація підходів до оцінки економічної безпеки будівельних підприємств [Текст] / І. В. Пірятінська // Наук.-техніч.

- зб. ХНУ будівництва та архітектури. – 2012. – №106 – С. 266-271
67. Пискунов И. Анализ затрат на информационную безопасность. [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.anti-malware.ru/analytics/Technology_Analysis/economic_planning
68. Платонов А.М. Управление процессом обеспечения экономической безопасности предприятий [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.zulanas.lt/images/adm_source/docs/2%20Platonov-full%20paper2-RUS.pdf
69. Плетникова І.Л. Визначення рівня і забезпечення економічної безпеки залізниці: Автореферат. - ХДАЗТ, Харків 2001. – 23 с.
70. Предприятие в нестабильной экономической среде: риски, стратегии, безопасность / Г.Б. Клейнер, В.Л. Тамбовцев, Р.М. Качалов. / Под общ. ред. С.А. Панова. – М.: ОАО Изд-во «Экономика», 2008. – 305 с.
71. Приходько С.В. Формування адекватного реальним виробничо-господарським процесам комплексу заходів реагування на загрози економічній безпеці / С.В. Приходько // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – №4. – С.52-55.
72. Проблеми забезпечення економічної безпеки промислових підприємств в умовах соціально-економічного розвитку держави. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=68912>
73. Рета М.В. Методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства [Текст] / М.В. Рета, А.О. Іванова // Вісник НТУ «ХП». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ «ХП». – 2013. - №21(994). – С. 29-37.
74. Россошанская О.В. Динамический критерий оценки экономической безопасности инновационных проектно-ориентированных предприятий [Текст] / О.В. Россошанская // Креативная экономика. — 2013. — № 5 (77). — С. 77-86.
75. Рубанов М.М. Моніторинг економічної безпеки підприємства ОНІТОРИНГ // Безпекознавство: теорія та практика. - 2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://thesis.at.ua/publ/2014_r_bezpekoznavstvo_

teorija_ta_praktika_15_03_15_04/rubanov_m_m_monitoring_ekonomichnoji_bezpeki_pidpriemstva/10-1-0-339

76. Сак Т.В. Економічна безпека України: поняття, структура, основні тенденції. [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/inek_2013_6_81.pdf

77. Система економічної безпеки: держава, регіон, підприємство [монографія] / Ляшенко О.М., Погорелов Ю.С., Безбожний В.Л.; за заг. ред. Г.В. Козаченко. – Луганськ: Елтон-2, 2010. – 282 с.

78. Стратегія забезпечення економічної безпеки підприємств /О.О. Фальченко, Ю.С. Глушач // Вісник НТУ «ХП». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. –Х.: НТУ «ХП». –2013. -№ 66 (1039)- С. 157-160.

79. Судакова О. І. Стратегія забезпечення належної економічної безпеки підприємства / О. І. Судакова, Д. В. Гречко, А. В. Шкурупій. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/4_SVMN_2007/Economics/18818.doc.htm.

80. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства. – 3-ге вид. – К.: Алерта, 2009. – 492 с.

81. Тищенко В.В. Загрози економічній безпеці підприємства // Матеріали Інтернет-конференції «Безпекознавство: теорія та практика» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://thesis.at.ua/publ/2014_r_bezpekoznavstvo_teorija_ta_praktika_15_03_15_04/tishhenko_v_v_zagrozi_ekonomichnij_bezpeki_pidpriemstva/10-1-0-341

82. Ткач В.О. Економічна безпека в умовах ринкових відносин / В. О. Ткач // Європейський вектор економічного розвитку. - 2011. - № 1 - С. 228 -234.

83. Ткаченко А. М. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Venu/2012_1/21.pdf

84. Фоміченко І.П., Баркова С.О. Формування системи управління економічної безпеки на підприємствах України. // Економіка та управління

- підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2013. № 3 (23). [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://www.khai.edu/csp/nauchportal/Arhiv/EUPMG/2013/EUPMG313/Fomichen.pdf>
85. Харазішвілі Ю.М. Щодо вдосконалення методології інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки України: Аналітична записка / Ю.М. Харазішвілі, А.І. Сухоруков, Т.П. Крупельницька – НІСД, вересень 2013.р. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1358/>
86. Чаговець Л.О. Моделі оцінки та аналізу економічної безпеки підприємства: Автореферат. - Харків, 2010 – 23 с.
87. Черницька Т.В. Науково-технологічний компонент економічної безпеки держави // Економіка та управління підприємствами, галузями, національним господарством. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://visnikekon.kdu.edu.ua/ARHIV/2014-1\(3\)/18-28.pdf](http://visnikekon.kdu.edu.ua/ARHIV/2014-1(3)/18-28.pdf)
88. Шевченко І.В. Особливості формування економічної безпеки підприємства / І.В. Шевченко // Наука молода. – 2012. – №10. – 18-23 с.
89. Шлыков В.В. Экономическая безопасность предприятия / В. В. Шлыков // ЭКО. – 2002. - № 11. – С. 94 – 99.
90. Штамбург Н.В. Складові економічної безпеки підприємства, Дніпропетровський університет економіки та права імені Альфреда Нобеля, 2011. - Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму – 2011 - № 1 (4). – с. 46-58.
91. Якубович З. Ідентифікація загроз економічній безпеці машинобудівного підприємства / З. Якубович // Галицький економічний вісник. – 2010. – №3 (28). – С.107-112., с. 107.
92. Внутрішня звітність ПАТ «Одескабель».